

OSAVUOSIKATSAUS 2020

TOIMITUSJOHTAJALTA

Poikkeusajan merkintöjä

Kun vuosi 2020 käynnistyi, osasimme YTHS:llä odottaa poikkeuksellista ja työntäyteistä vuotta valmistautuessamme korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoon koskevan lain voimaantuloon. Mutta sitä, kuinka poikkeuksellinen vuodesta tulee meille kaikille, ei tiennyt tuolloin vielä kukaan. Covid-19 virus levisi alkuvuoden aikana maailmanlaajuisesti ja julistettiin pandemiaksi 11.3.2020. Opiskelijoiden, säätiön henkilöstön ja meidän kaikkien arki muuttui kerralla.

Olemme eläneet koronakeväästä koronasyksyyn ja nähneet poikkeusajan monenlaisia vaikutuksia. Opiskelijoiden palvelujen käytössä ja YTHS:n palvelujen tarjonnassa se on näkynyt kevään palvelukysynnän hetkellisenä laskuna ja syksyllä lähes normaalitasoon palautumisena sekä erityisesti mielenterveyspalvelujen kysynnän kasvuna. Palvelutuotannossa se on näkynyt vastaanottotoiminnan muutoksena, johon pystyimme vastaamaan ottamalla suuren digiloikan etävastaanottojen järjestämisessä. Henkilöstössä se on näkynyt erinomaisena kykynä omaksua poikkeustilanteen vaatimia uudenlaisia työskentelytapoja.

Toimintavuoden aikana korona on vaikuttanut paitsi säätiön arjen normaaliin toimintaan myös laajentumisen valmisteluun. Kaikesta huolimatta työ kasvavan YTHS:n rakentamiseksi on edennyt suunnitellusti ja aikataulussa. Strategiamme mukaisesti olemme rakentaneet uutta organisaatiota ja palvelumallia palvellaksemme asiakkaitamme entistä helpommin ja nopeammin. Keväällä julkaistiin STM:n Opiskeluterveydenhuollon opas, joka antoi meille konkreettisia linjauksia palvelukokonaisuutemme rakentamiseen. Uuden henkilöstön rekrytoinnit etenevät hyvin ja olemme iloisia meitä kohtaan osoitetusta kiinnostuksesta ja luottamuksesta. Palveluverkkomme on viittä vaille valmis, remonteja tehdään ja uusia palvelupisteitä varustellaan.

Meillä YTHS:llä on edessä vielä työntäyteinen loppuvuosi, mutta kun ovet joulun ja uudenvuoden pyhien jälkeen avautuvat ensimmäisenä arkipäivänä 4.1.2021, olemme valmiita palvelemaan kaikkia korkeakouluopiskelijoita. Toivotaan, että uusi vuosi alkaa varmuudella siitä, että selviämme yhdessä koronasta ja normaali arki joskus koittaa.

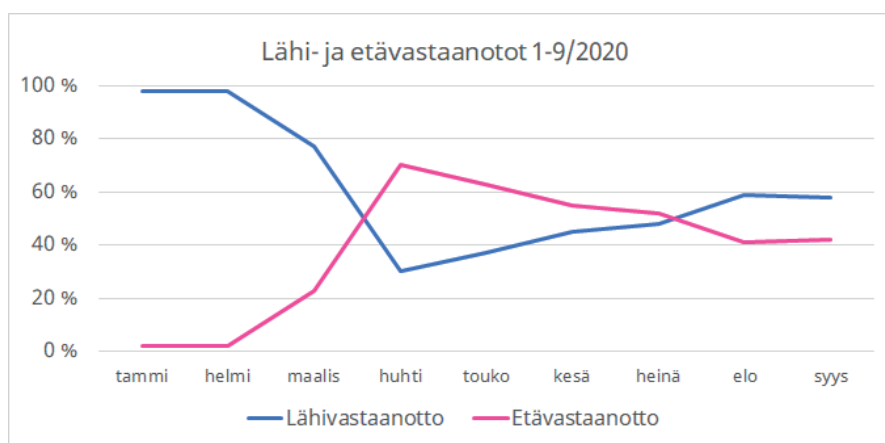
Katariina Poskiparta
Toimitusjohtaja

Digiloikka turvaa palvelujen saatavuuden

Poikkeusaika on näkynyt sekä opiskelijoiden palvelujen käytössä että YTHS:n palvelujen tarjonnassa. Pandemian alettua maaliskuussa opiskeluterveydenhuollon palveluiden kysyntä laski loppukevääksi 2020. Lasku koski kaikkia YTHS:n palveluja. Kesän jälkeen suuntauksen palvelujen kysyntä on kuitenkin palautunut lähes tavanomaiselle tasolle ja mielenterveyspalvelujen kysyntä kasvanut.

YTHS:llä koronapandemian alku kiihdytti digiloikkaa. Videovälitteiset etävastaanotot käynnistyivät YTHS:llä loppuvuodesta 2019 ja kun korona maaliskuussa 2020 otti ohjat, etävastaanottojen välineet ja käytännöt olivat valmiina. Etävastaanoton mahdollisuutta tarjottiin opiskelijoille aktiivisesti maaliskuusta lähtien ja kevään aikana etävastaanottojen osuus kääntyi nousuun.

Tammi-syyskuussa etävastaanottojen osuus on noussut merkittävästi. Ensimmäisen kvartaalin aikana se oli yleis- ja mielenterveydessä 9 % kaikista vastaanottokäynneistä, toisen kvartaalin aikana samoissa palveluissa jo 63 % ja kolmannessa kvartaalissa 45 %. Kaikkiaan etävastaanottoja on tammi-syyskuun aikana toteutettu 29 800 kpl ja etävastaanotot ovat asettuneet tasavertaisesti lähivastaanottojen rinnalle.

Resursseja suunnattu mielenterveyspalveluihin

Korona toi opiskelijoiden suunnitelmien ja arjen toimivien rutiinien tilalle epävarmuutta ja yksinäisyyttä. Hoitoon hakeutuminen mielenterveysongelmien takia laski keväällä hetkellisesti, mutta on koko ajanjakson tarkastelussa lisääntynyt. Tammi-elokuussa mielenterveysongelmiin liittyviä hoidontarpeen arviointeja tehtiin 24 % enemmän kuin viime vuonna vastaavana aikana ja suuntaus on samanlainen myös kuluvan syksyn osalta.

Kasvavaan kysyntään on pystytty vastaamaan hyvin, koska hengitystieinfektioihin liittyvien käyntien määrä on YTHS:llä pienentynyt huomattavasti. Yhtä mielenterveysongelman takia asioinutta opiskelijaa kohden on pysytty tarjoamaan keskimäärin 0,5 käyntiä enemmän kuin edellisenä vuonna ja kokonaisuudessaan hoitoon pääsy mielenterveysongelman takia on tapahtunut nopeammin kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana.

Viestintää ja virtuaalista vertaistukea

Korona nosti keskiöön myös tehostetun asiakasviestinnän. YTHS:n säätio- ja palvelupistekohtaiset varautumisryhmät aloittivat toimintansa helmi-maaliskuussa ja niistä käsin on johdettu varautumisen ohella myös asiakasviestintää. Syyskuun loppuun mennessä YTHS:llä on kirjattu yli 100 koronaan liittyvää viestintätoimenpidettä.

Asiakasviestintä koronasta aloitettiin jo tammikuussa, jolloin ensimmäinen tapaus Suomessa havaittiin. Siitä eteenpäin opiskelijoita on viestinnän avulla opastettu toimimaan koronatartuntaepäilyissä, hygienia- ja turvallisuusasioissa ja YTHS:llä asioinnissa. Koronatilanteen ”living document” on ollut helposti opiskelijoiden saatavissa verkkosivuilla ja muissa viestintäkanavissa.

Toimintaohjeiden rinnalla YTHS on tarjonnut tietoa ja tukea hyvinvoinnin tueksi poikkeustilanteessa. Keväällä verkossa käynnistettiin vertaistuellisia **Rytmiä kotoiluun**-ryhmiä, joissa keskityttiin arkirutiinien ylläpitämisestä poikkeusaikana. Syksyn aikana järjestetään neljä ravitsemusryhmää.

Palveluverkko ja palvelumalli valmiina käyttöön

Eduskunta hyväksyi lain korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollosta 1.3. 2019 ja Tasavallan Presidentti vahvisti sen toukokuussa 2019. Lain mukaan YTHS:n palvelut laajenevat koskemaan kaikkia korkeakouluopiskelijoita ja asiakaskunta yli kaksinkertaistuu. 1.1.2021 lähtien YTHS on kaikkien korkeakouluopiskelijoiden terveystalouden tuottaja ja Kela palvelujen järjestäjä.

YTHS:n laajentumiseen tähtäävän projektin *YTHS2021* projektisuunnitelma hyväksyttiin Kelassa syyskuussa 2019. Vuoden 2020 alussa YTHS:llä on siirrytty suunnittelusta konkreettiseen tekemiseen. Tammi-syyskuun aikana on mm. vahvistettu palvelualueet ja palveluverkko, rakennettu uusi palvelumalli ja käynnistetty henkilöstön rekrytointi.

Viisi palvelualueetta, kattava palveluverkko

Kela hyväksyi helmikuussa 2020 YTHS:n palveluverkon vuodelle 2021. YTHS:n palvelupisteitä tulee 22 paikkakunnalle ja yhteistyökumppaneiden palvelupisteitä noin 30 paikkakunnalle. 95 % opiskelijoista tulee olemaan YTHS:n omien palvelupisteiden piirissä.

YTHS palveluverkko jakautuu 1.1.2021 viiteen palvelualueeseen. Palvelualueet noudattelevat erityisvastuualueiden rajoja.

- **YTHS eteläisen** alueelle sijoittuu seitsemän omaa ja kuusi yhteistyökumppanin ylläpitämää palvelupistettä. Palveluiden piirissä on noin 94 000 opiskelijaa.
- **YTHS läntisen** alueelle sijoittuu neljä omaa ja neljä yhteistyökumppanin ylläpitämää palvelupistettä sekä noin 45 000 palveluiden piiriin kuuluvaa opiskelijaa.
- **YTHS itäiselle** sijoittuu neljä omaa ja viisi yhteistyökumppanin palvelupistettä. Noin 46 000 opiskelijaa kuuluu palvelujen piiriin.
- **YTHS keskisen** alueella on kolme omaa ja kymmenen yhteistyökumppanin palvelupistettä, jotka palvelevat noin 38 000 opiskelijaa.
- **YTHS pohjoiseen** sijoittuu viisi omaa ja seitsemän yhteistyökumppanin palvelupistettä sekä noin 32 000 palveluiden piiriin kuuluvaa opiskelijaa.

Palvelumallin tavoitteena tasalaatuiset ja yhdenvertaiset palvelut

YTHS:n laajentumisessa ei ole kyse vain palvelujen tuottamisesta entiseen tapaan suuremmalle joukolle. Keskeistä on säätiön strategian mukaisesti palvelumallin uudistaminen ja digitaalisaation hyödyntäminen niin, että asiakkaita voidaan palvella entistä helpommin ja nopeammin.

YTHS:n uusi palvelumalli vastaa lain vaatimukseen ja tavoitteeseen tuottaa palveluja saavutettavasti ja yhdenvertaisesti ja siinä korostuvat opiskelijälähtöisyys ja koko yhteisön hyvinvoinnin tukeminen. Palvelumalli rakentuu kahdelle kivijalalle; vastuutiimille, joka tuottaa opiskelijan ja oppilaitoksen palvelut paikkakunnilla sekä digitaalisille asiointi- ja etäpalveluille, jossa palvelut tuotetaan valtakunnallisesti ja keskitetysti.

Vastuutiimi on moniammatillinen tiimi, joka vastaa määrätyn opiskelijaväestön opiskeluterveydenhuollon palveluista sekä korkeakoulujen opiskeluyhteistyöstä. Tiimin keskiössä ovat opiskelija ja korkeakoulu. Vastuutiimin muodostavat yleislääkärit, terveydenhoitajat, psykiatriseen hoitotyöhön perehtyneet terveyden-/sairaanhoitajat ja fysioterapeutit.

Digitaaliset asiointi- ja etäpalvelut ovat opiskelijan käytössä paikkakunnasta riippumatta. Valtakunnalliset sähköiset palvelut ovat laaja palvelukokonaisuus, johon vuoden 2021 alusta lähtien sisältyy hoidentarpeen arvioinnin ja palvelunohjauksen lisäksi mm. Digiklinikan monipuoliset palvelut.

PALVELUMALLI

Sekä vastuutiimimallin että digitaalisten asiointi- ja etäpalvelujen pilotit ovat parhaillaan käynnissä.

YTHS2021-projektin eteneminen vuonna 2020

TAMMIKUU

Laajentumisen rekryointisivusto avattiin osoitteessa laajentuminen.yths.fi. Sivustolla voi ilmoittaa kiinnostuksesta laajentumisen myötä avautuviin työpaikkoihin.

HELMIKUU

Kela ja YTHS allekirjoittivat 12.2.2020 järjestäjän ja tuottajan välisen sopimuksen, jonka yhteydessä vahvistettiin myös YTHS:n palveluverkko vuodelle 2021.

HUHTIKUU

YTHS:n nykyisten palvelupisteiden tilasuunnittelu ja uusien hankinta edistyy projektisuunnitelmien mukaisesti.

TOUKOKUU

Yhteistyökumppaneiden palvelupisteiden hankintalain mukainen kilpailutus käynnistyy.

HEINÄKUU

Remontit käynnistyvät lähes kaikissa YTHS:n nykyisissä palvelupisteissä.

SYYSKUU

Korkeakouluopiskelijoille suunnattu viestintäkampanja käynnistyy.

LOKAKUU

Palvelumallin pilotit käynnistyvät.